

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg
Christiansborg
1240 København K

J.nr. MST-500-00102

Den 17. september 2010

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg har i brev af 24. august 2010 stillet følgende spørgsmål nr. 911 (alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Per Clausen (EL).

Spørgsmål

Vil ministeren redegøre for hvilke regler, der regulerer støj fra ringende kirkeklokker, og hvilke muligheder borgerne har for at få stoppet eller reduceret denne støj.

Svar

Ringning med kirkeklokker er reguleret af regler fastsat af Kirkeministeriet, og jeg har derfor forelagt spørgsmålet for Kirkeministeren, som har oplyst følgende:

"Kirkelige ringninger omfatter primært ringninger i forbindelse med gudstjenester og kirkelige handlinger, samt den daglige morgen og aftenringning. Retsgrundlaget er Danske Lov 2-15-5 fra 1683, kirkeritualet fra 1685 og i et vist omfang retssædvane. Hertil kommer kgl. resolutioner og cirkulærer. Vedrørende begravelser følger det af § 14 i lov om begravelse og ligbrænding, jf. lovbekendtgørelse nr. 665 af 16. juni 2010, at ringning kan ske, hvis der er sædvane på stedet.

Klokkeringninger kan inddeles i forskellige kategorier:

Morgen- og aftenringning

Der er ingen generelle bestemmelser om, hvornår morgen og aftenringningen skal finde sted. Tidspunktet kan variere fra sted til sted i overensstemmelse med lokal sædvane.

I byer med flere kirker foretages morgen- og aftenringningen som regel samtidig.

Det fremgår af klokkevejledningen, at:

"Ringningen bør såvel morgen som aften ske med 100-150 slag, svarende til en varighed af højst tre minutter. Sammenringningen og visse steder også de to første ringninger (forringningerne) – efterfølges af bedeslag (normalt 3 gange 3) og afsluttes på det klokkeslæt, der er fastsat for gudstjenestens begyndelse."

Ringning ved gudstjenester – de faste og andre

Der er i forhold til kirkeklokkeringning to slags gudstjenester.

Ved de faste gudstjenester skal der i henhold til kirkeritualet fra 1685 ringes 3 gange. Hvis kirken har flere klokker skal der ved – i hvert fald den sidste ringning - ringes med mere end en klokke (sammenringning).

Det fremgår af klokkevejledningen, at:

”Ringningerne foretages med en halv times eller et kvarters mellemrum efter stedets skik. Hver af ringningerne udføres med 100-150 slag, svarende til en varighed af højst 3 minutter. Sammenringningen – og visse steder også de to første ringninger (forringningerne) – efterfølges af bedeslag (normalt 3 gange 3) og afsluttes på det klokkeslæt, der er fastsat for gudstjenestens begyndelse.”

Ved andre gudstjenester ringes der i overensstemmelse med lokal sædvaner, idet kirkeritualets bestemmelser kun gælder for de faste gudstjenester.

Ringning om aftenen før store bededag

Ifølge en forordning af 27. marts 1686 ringes der aftenen før almindelig bededag (store bededag) fra kl. 18. Ringningen var en time, men kan forkortes, når biskoppen tillader det.

Kimning

Ifølge kirkeritualet fra 1685 kimes der om morgenen i forbindelse med ringning til gudstjenesterne på de tre højhelligdage: juledag, påskedag og pinsedag, samt på Kristi himmelfartsdag. Der kimes mellem de tre sædvanlige ringninger. Ligeledes kimes der om aftenen før de tre højhelligdage og nogle steder bruges det også stadig at kime aftenen før Kristi Himmelfartsdag.

Kimning foregår den sidste time før aftenringningen – den kan være sammenhængende eller afbrydes af to ringninger. Den afsluttes med aftenringning og bedeslag. Varigheden kan forkortes med biskoppens tilladelse – dog ikke til mindre end en halv time.

Det anføres i klokkevejledningen, at ”enkelte kirker har dispensation fra reglerne om kimning på grund af de praktiske vanskeligheder, der er forbundet med den.”

Øvrige ringninger med kirkeklokker

Ringninger med kirkeklokker ud over de nævnte beror på lokale ringeskikke. Klokkeringninger der beror på lokale skikke er:

- Ringning på faste tidspunkter på hverdage (ud over morgen- og aftenringning).
- Andre ringninger f.eks. på allehelgensaften, aftenen før 1. søndag i advent, julenat, nytårsnat, helligtrekongers aften, skærtorsdag og langfredag.
- Ringning ved begravelse, jf. § 14 i lov om begravelse og ligbrænding.

- Ringning ved dødsfald og ved hensættelse af kiste i kirke eller kapel, ved kastning og tilkastning af grave.
- Ringning og kimning ved vielser.

Ud over kirkelige ringninger kan ringning med kirkeklokker ske i verdsligt øjemed, men har været begrænset til alvorlige situationer som mobilisering - og tidligere ildebrand. Det følger af Danske Lov 2-22-40, at klokkerne ikke må "bruges til at ringe gadestævne, gilde eller andet sådant".

Fravigelse af de gældende regler for klokkeringning og kimning i kirkeligt øjemed kan tillades af biskoppen efter forhandling med menighedsrådet, jf. Kirkeministeriets cirkulære af 18. september 1991. Bemyndigelsen til at fravige gældende regler omfatter ikke ringninger i verdsligt øjemed.

Såfremt en borger mener, at klokkeringningen eller kimningen er i strid med den gældende lovgivning, kan spørgsmålet indbringes for biskoppen, jf. menighedsrådsloven."

Jeg kan i øvrigt oplyse, at det er Miljøstyrelsens vurdering, at miljøbeskyttelseslovens § 42 ikke giver mulighed for at regulere støj fra religiøse aktiviteter, men at Miljøstyrelsen har forelagt problemstillingen for Kammeradvokaten og desuden bedt Kammeradvokaten vurdere, om planloven eller miljøbeskyttelsesloven i øvrigt kan anvendes til at regulere støj fra religiøse aktiviteter.

Såfremt vurderingen fra Kammeradvokaten har betydning for besvarelsen af spørgsmålet vil jeg vende tilbage.

Karen Ellemann / Lars Hindkjær